

Luonnehdinta

Idänverijuuri on monivuotinen, kookas, jopa yli metrin mittaiseksi kasvava monivartinen ruoho. Lehdyköitä on 3–4 paria, ne ovat suonia pitkin karvaiset ja niiden suippo tyvi on ehytlaitainen. Pienet, kalpeankeltaiset kukat muodostavat verson latvaan pitkän, hoikan tertun heinä–elokuussa. Idänverijuuren syysväritys on loistavan punainen. Yleisemmän maarianverijuuren (*Agrimonia eupatoria*) kukat ovat kirkkaankeltaiset, lehdet kauttaaltaan karvaiset ja lehdyköiden tyvi hammaslaitainen.

Elinympäristö ja levinneisyys

Idänverijuuri on perinteisen maatalouskulttuurin seuralaiskasvi. Se kasvaa niityillä, hakamailla, valoisissa metsänreunoissa ja tienvarsilla. Siemenet tarvitsevat itääkseen rikkoutunutta maanpintaa ja varsinkin taimien kasvuun lähdölle riittävä valon saanti on tärkeää. Idänverijuuri saattaa epäsuotuisissa oloissa sinnitellä kymmeniä vuosia tuottamatta jälkeläisiä. Suomessa, levinneisyysalueensa länsirajalla, idänverijuuri esiintyy suppealla alueella Etelä-Hämeessä.

Nykytila ja uhkatekijät

Idänverijuuri on taantunut perinteisen karjanhoidon loputtua sen kasvupaikoilla. Sitä uhkaavat kasvupaikojen umpeutuminen ja metsittyminen sekä kilpailu korkeammassa kasvillisuudessa paremmin selviävien lajien kanssa. Tienvarsiesiintymien uhkana ovat muun muassa tienlevennykset. Vaikka useita esiintymiä on viime vuosina hoidettu puustoa ja pensaikkaa raivamalla, populaatiot eivät ole lähteneet kasvuun. Syynä tähän on todennäköisesti lajin huono siemenellinen uudistuminen. Noin puolet idänverijuuren kasvupaikoista on suojeltu. Kasvitieteellisessä puutarhassa kasvatetuista yksilöistä lisättyjä taimia on tiedotustarkeudessa siirretty Isojärven kansallispuistoon kahden torpan pihapiiriin.

Hoitosuositukset

Jotta idänverijuuren esiintymä säilyisi elinvoimaisena, kasvupaikka on pidettävä avoimena pensaikkaa raivaamalla ja niittämällä tai laiduntamalla. Kasvin uudistuminen edellyttää maanpinnan paljastamista. Metsänkäsittelyssä idänverijuuren esiintymä otetaan huomioon siten, ettei kasvupaikalla varastoida puita eikä kasvupaikan yli ajeta.

Kuva: Eija Kemppainen

Lähteet

- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.). 1998. Retkeilykasvio. 4. uudistettu painos. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. 656 s.
- Ilmonen, J., Ryttäri, T. & Alanen, A. (toim.). 2001. Luontodirektiivin kasvit ja selkärangattomat eläimet – Suomen Natura 2000 -ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 510. 177 s.
- Mossberg, B. & Stenberg, L. 2005. Suuri Pohjolan kasvio. Suom. Vuokko, S. & Väre, H. Tammi, Helsinki. 928 s.
- Kemppainen, E. & Mäkelä, K. 2012. Idänverijuuri – rysk småborre. Teoksessa: Ryttäri, T., Kalliovirta, M. & Lampinen, R. (toim.). Suomen uhanalaiset kasvit. S. 29–31. Tammi, Helsinki.